

Nagyon szeretett énekelni. Főleg Jézusról. Gyermeki lelkülettel énekelte a gyerekdalokat, amelyekben sok

fel nőttek szóló bölcsesség rejtezt. „Házasodik a motolla”, énekelte, és mi is könnyen ráismerhettünk magunkra, például a vén bagoly személyében... Egyszerű és nagyszerű tanácsai voltak. Többek között az, hogy „az életszentség egyetlen igazi kritériuma az este 10 órai lefekvés”, merthogy a ki-

pihent ember adja önmaga legjavát. Nagyon nagy önfegyelmel tornázott, amíg csak fizikailag lehetséges volt. Kilencven évesen is egy órát sétált naponta. Valaki meg is jegyezte: milyen jó anyagból van ez a Karcsi bácsi, hogy évtizedek óta mankóval jár, mégse fáj soha semmije...

Ennek a nagyszerű embernek az élete nem hagyta hidegen az ellenséget sem. Életem legnehezebb napjai közt tartom számon azokat a napokat, amikor megtámadta az ördög, mint az arsi plébánost. Teréz anya nővéreinek, Mellette álló orvosainak és egy karizmatikus közösségnek az imáját meghallgatva szabadította meg Őt Jézus nagy nyomorúságából. Áldott legyen érte az Úr!

Főlemelő volt, ahogy betegségében a halállal szembenézett. Súlyos állapotban volt, amikor megkérdezte tőlem: „Mit mondanak az orvosok, meddig élek még?” Én azt válaszoltam: „Két-három napot mondtak.” Erre Ő: „Bocsáss meg, csak azért kérdeztem, hogy mikor búcsúzzam el?” És a jó Isten megadta, hogy még három évig élt ezután.

MIKLOVICZ LÁSZLÓ

BOLDOGOK-E A BOLONDOK?

Naponta veszem kezembe a Magyar Nemzetet és érdeklődéssel-élvezettel olvasom a hasáboakat. Azt tapasztalom ugyanis, hogy pro-kontra egyre inkább tisztuló, kiformalódó állásfoglalások, koncepciók és szempontok jelennek meg a lapban. Mivel négy gyerekem

van (2; 5; 6,5; 8,5 évesek) – és így a mostani szemlélet szerint nagycsaládosnak minősülök - a szemem jobban keresi a családmódelünket érintő írásokat. Találok is időről-időre a Magyar Nemzet hasábjain ilyeneket és az eddigi tapasztalatom szerint ezek a cikkek a több gyermekes családokat elvileg támogatták, bátorították, az évről-évre fogyó magyarság reményének látták stb. Ma megtört ez a pozitív sor. Megtörtte Horváth Lajos: *Ne erőltessük a nagy családot* című gondolatsokrával (M.N. 1989. IV. 14.)

Elgondolkodtató volt számomra a cikk, mert olyan szempontokat vetett fel, amelyekre eddig nem is gondoltam. Gyermekeimnek az esti gyertyagyújtásnál (ami egy rövid imádságból és egy hosszabb beszélgetésből áll), gyermeknyelven elmondtam, miről olvastam az újságban. Ilyenformán: Egy bácsi arról írt, hogy mi, a „nagy” család veszélyeztetjük országunknak a tartós sikereit, és pusztán az a tény, hogy ti négyen vagytok testvérek, az rossz a mi hazánknak... Erre megkérdezte az 5 éves Dóri: „akkor most meg kell halni valamelyikünknek?” A 8,5 éves Peti: „Akkor nem fog születni több testvérünk?!” Megnyugtattam őket, hogy ilyesmitől nem kell félnünk: nem kell meghalni senkinek, és még egy vagy két testvérük mindenképpen születni fog, sőt gondolkodhatunk azon is, hogy a „csapatunkat” egy állami gondozott gyerekekkel is kiegészítjük.

Most már felnőtt nyelven, de gyermeki őszinteséggel szeretnék Horváth Lajos nagy család ellenes szempontjaira reflektálni, bizony saját hazám és népem irányában kissé elfogultan. Remélem, hogy ez az elfogultságom beleilleszthető az emberiség egyetemes érdekeibe.

1. Az írás címe: „Ne erőltessük a nagy családot” – azt feltételezi, hogy a *több gyermek vállalását Magyarországon erőltetni lehet, sőt valakik erőltetik is.* A tapasztalatom szerint hazánkban az emberek szabadon eldönthetik, hány gyermeket akarnak felnevelni. A NOE (Nagycsaládosok Országos Egyesülete) pedig azzal a célkitűzéssel alakult meg, hogy felmutat egy eszményt a társadalom számára. Senkire sem ráerőltetve azt, csupán felkínálva.

Hiszen az élet továbbadását és kibontakoztatását aligha lehet kívülről vagy felülről egy házaspárra ráerőltetni... Belülről fakadóan hinnem és remélnem kell abban, hogy érdemes a XX. sz.-ban is magyarnak, embernek születni. Van értelme a megszülető életnek. Minden külső körülmény ellenére lehetséges boldogan élni, sőt mindezekért egyes szám első személyben tenni is tudok akkor magamtól vállalom a több gyermeket. Ha ezek a belső lelki és tudati feltételek nincsenek meg az emberben, ugyan ki erőltetheti a nagy családot...?

2. „... a szocializmus nem érhet el tartós sikereket, ha az ősi, több évezredes sokgyermekes családesezményt

nem váltja fel a tervezett kis családnak a közvélemény és a tudomány által mérlegelt gondolata” – írja Horváth Lajos Somló Bódogra hivatkozva.

A szocializmussal kapcsolatban az a feltételezésem, hogy az a társadalmi fejlődés kapitalizmus után következő szakasza. Ha a cikkíró idézett mondata igaz, akkor a társadalmi fejlődés ezen magasabb fokán a szocialista társadalom önmagát elpusztítja. Ugyanis ahhoz, hogy a magyar társadalom lélekszáma 2040-re ne a prognózisok szerinti 8 millió legyen, hanem a mai létszám, ahhoz a potens családoknak 4 gyermeket kellene vállalniuk.

Vajon miben lehet megfogalmazni a szocializmus tartós sikerét? Remélem, nem az önmagát elpusztításban. Vajon lehet-e egyáltalán akárminő sikerekről beszélni egy társadalomban, ha annak az a feltétele, hogy nem szülehetnek gyermekek...? Különböző is: ki fogja etetni, gondozni néhány évtized múlva azokat az idős embereket, akik a feltételezett „tartós sikereket” elérték?

3. A cikk következő részében arról ír Horváth Lajos, hogy „gyáraink, bányáink nem kétszereződnek meg kilenc hónap alatt!” Ez szerencsénkre igaz, és hozzá kell tenni, hogy nincs is rá szükség. Már csak azért sem, mert ezt legfeljebb az indokolná (?), ha minden családban négyes ikrek születnének minden alkalommal...

Más irányban keresném a túlnépesedés gondolatköreinek megoldását világviszonylatban. Hazánk azon kevés országok közé tartozik, ahol ez a problémakör nyomokban sem kimutatható, hiszen évről-évre fogy az ország lakossága.

A tudomány eredményeit valóban fel kell használnunk ezen a téren. A tudomány – a Római Club jelentése alapján – azt állítja, hogy a Föld képes lenne ellátni a jelenlegi létszám ötszörösét is, ha a Földet rendeltetésének megfelelően használná az emberiség. Rablógazdálkodás helyett gazdálkodás, környezet pusztítás helyett annak megóvása, rendben tartása... de mindezekelőtt a fegyverkezést kellene teljes mértékben megszüntetni.

Úgy gondolom, hogy a Föld nem arra való, hogy az emberek gyűlölködésének és gyilkolászásának színtere legyen. Egész másra való. Arra való, hogy az emberek egymást szeretésének színtere legyen. Egy bizonyos, 2000 évvel ezelőtt élt názáreti ács az ehhez szükséges ideológiát így fogalmazta meg: „Amit szeretnéd, hogy veled tegyenek az emberek, te is azt tedd velük.” Ha az emberiség nem akarja ezt az eszményt zászlajára tűzni, hanem állapot szerűen él tovább a „nyolc halálos bűnben” – ahogy ezt Konrád Lorenz könyvében leírja, akkor Horváth Lajos nyugodt lelkiismerettel megírhatja a következő cikket is: „Ne erőltessük a családot sem...” címmel. Hitem szerint erre az írásra nem lesz szükség. Nem lesz addig, amíg élnek a Földön olyan családok, akik életét a fenti eszmény határozza meg, és 4-6-8-10 gyermeküket is ebben a szemléletben nevelik...

4. Visszatérve a magyarországi valóságra és az újságcikkre, igazat kell adnom Horváth Lajosnak abban, amit az állás és lakás problémákkal kapcsolatban leírt. De a megoldást nem ott keresem, hogyha kevés a lakás és állás lehetőség, akkor szülessen kevesebb gyermek. Általános iskolai földrajz-tanulmányaimra visszagondolva, bármelyikünk tudhatja azt a tény, hogy Magyarország kb. 25 millió ember számára képes emberi körülményeket biztosítani. Ha mégsem biztosítja még 10 millió ember számára sem, akkor a rossz gazdálkodásban és a még rosszabb elosztásban kell keresni az okokat. Az egész társadalmat kell meggyógyítani, nemcsak egy-egy betegség tünetét kezelni.

Bárki nekem szegezheti most a kérdést: ha ennyit okozkodtál, most már mondhatnál valami olyan megoldást, amit az egyes ember is, már ma is elkezdhet megvalósítani! – Próbálok mondani...

Valósítsuk meg a bolondok országát! Az ötletet *Lev Tolsztoj: Bolond Iván* című meséjéből vettem. A bolondok országának lényege: mindenki dolgozik és nincsen katonaság. Máris megindul a fantáziám, hogy mi csoda történelmi bevágás lenne az emberiség életében, ha a kicsi Magyarország megszüntetné az egész hadseregét. Egy csapásra megoldódna az összes szociális probléma a felszabaduló hatalmas pénzek és eszközök segítségével. Az eddigi fegyvert szorongató kezek most termelőeszközöket fognának.

Katonai területek mezőgazdasági és biztonságos kirándulóhelyekké válnának. Vég nélkül sorolhatnám azokat a történeteket, amelyekkel Hazánk a Föld reménységévé válhatna... Bolond lakói pedig, a Föld első boldog népe lehetne... A Bolondok Országát csak alulról szerveződhet. Nagyképű és csaló lennének, ha most azt mondanám, hogy kezdem a bolondok sorát, hiszen mióta a világ világ, voltak ilyenek. Egyszerűen csak beállok ezek csapatába: dolgozok, fegyvert nem forgatok – sőt a félreértések elkerülése végett a katonakönyvem is visszaküldtem a Honvédelmi Miniszternek. A rászorulóknak adok (havonta 1000 Ft-ot), segítségre szorulóknak a tőlem telhetően segítek, azaz próbálok szeretni, azaz azt teszem, amit szeretném, ha velem is tennének.

Mindezek erejében hiszek a jövőben s ezért merészelek ma négy és holnap talán már öt gyermeket vállalni, akiket reményeim szerint ugyanebben a hitben szeretnék felnevelni. Horváth Lajos idéz egy sort Ady Endrétől: „Nekünk muszáj mindenkivel jobbnak lenni!” Legnagyobb vágyaim közé tartozik, hogy ez megvalósuljon.

Úgy gondolom, a családban lévő több gyermek szolgálhatja ezt a célt – az „egykézés” sohasem.

KARAJ 1989/2